

žavnem svetu v svojo korist. V Beogradu živeči Slovenci dobivajo neprestano pisma in prošnje, naj intervenirajo, da bo Državni svet to ali ono pritožbo čimprej rešil in to v gotovem smislu. Zato je treba javnosti in prizadete opozoriti, da je državni svet sodnija, ne pa upravna instanca. Intervencije pri sodniji pa so nedopustne. Svetovati je zato, da se vsi tozadevni pritiski v bodoče opuste.

Splošne vesti.

Srečno in veselo novo leto želimo vsem našim sotrudnikom in naročnikom!

Uredništvo in uprava UČITELJSKEGA TOVARISA.

— Na višji pedagoški šoli v Zagrebu se odpre tretji tečaj. Pri prosvetnem ministrstvu je bila deputacija iz Zagreba, ki je naprosila otvoritev tretjega letnika.

— Dodatek k razpisu učnih mest na osnovnih šolah v ljubljanski oblasti.

Na osnovni šoli v Domžalah, šolski okraj Kamnik, se razpisuje eno mesto za učitelja ali učiteljico;

na osnovni šoli v Laškem, šolski okraj Laško, eno mesto za učitelja ali za učiteljico;

na dekliški osnovni šoli v Trbovljah-Vodah, šolski okraj Laško, eno mesto za upraviteljico;

na osnovni šoli v Preserju, šolski okraj Ljubljana-okolica, eno mesto za učitelja in eno mesto za učiteljico;

na osnovni šoli v Valtji vasi, šolski okraj Novo mesto, eno mesto za učitelja ali za učiteljico.

— Kar ne veš vprašaj! Univerzalni informativni biro »Argus«, Knez Mihajlova ul. 35. Tel. 6-25. Beograd, (Pasaž Akademije Nauka.)

— Izpremembe v šolstvu pri mariborski oblasti. Svoje mesto je nastopil v prosvetnih zadevah višji nadzornik dr. Poljanec kot referent. Do ureditve novih prostorov za oblast pa bo reševal prosvetne zadeve mariborske oblasti še v Ljubljani. Višji šolski nadzornik za osn. šole g. Schell že posluje v Mariboru, kakor tudi dva novoimenovana okrajna šolska nadzornika gg. Lichtenwallner in Tomažič. Z dnem 20. decembra 1924 so dobila šolska oblastva ukaz, da imajo spise pošiljati direktno v Maribor.

— Meščansko — deško in dekliško šolo — dobila v bližnji bodočnosti viška in zgornješišenska občina pri Ljubljani. Predpriprave so v teku.

— Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je ustregla prošnji Zveze jugoslov. železničarjev in dovolila za člane in njih družine 50% popust, in sicer za balkon in galerijo. Zveza je založila posebne izkaznice, ki jih izdaja pokrajinski odbor za vsakokratni obisk gledališča. S temi izkaznicami se dobe pri gledališki blagajni, ki si izkaznico pridržijo, vstopnice za polovično ceno, in sicer le zvečer pred predstavo.

— Kurz za izpite na meščanskih šolah. Pokrajinski odbor Zveze jugoslov. želez. priredi v Ljubljani večerni kurz, v katerem bi se člani, ki se nahajajo na položajih III. kategorije uradnikov, a so

Sibiriji, jedli mesa jelenov pri Eskimih; zlezli bomo v kotle raznih strojev, splezali na jambore anten, iskali zlato in diamante, delali v kemijskih laboratorijih in izdelovali bomo fizikalne aparate, zbirali rastline, hrošče in metulje. Zanimali se bomo za vse kar nas obdaja.

Ponavljam: Troje je besed, ki nas bodo razveseljevale; Narava, šport in tehnika!

Kdor hoče z nami, na krov! In sedaj: Dvignite sidre! Odjadrajmo! —

In oglejmo si še vsebino: Iz narave: Ali še pride nova ledena doba? Lov na nosoroge. Kako je na luni? Antilope. Rastlinske kisline. Bened. O vremenu itd. Šport: O teku. Plavanje. Ribolov. Solčna kopel. Pravila za nogomet. O pravilnem držanju telesa itd. Tehnika: O mostovih. Svetovni rekordi motornih čolnov. Zvezdarne. Moč atoma. Hamburško pristanišče itd. In še bogata rubrika »Razno«. List je tudi bogato ilustriran.

Ali ni to krasen program? In kakor si je »Zvonček« osvojil srca otrok, tako bi se tudi tak list. Dajmo, premišljamo o tem in dajmo mladini kar ji gre, zakaj s takim listom ji bomo vzbudili veselje do prostovoljnega učenja in spoznavanja — in pokažimo ti to, česar neliši in ne more videti v šoli.

pri prevodbi ostali zvančniki, ker niso imeli dovolj šolske izobrazbe, pripravljali za izpit za četrti razred meščanske šole. Poučevali bi strokovni učitelji meščanskih šol, ako se priglasijo dovolj reflektantov. Prijave sprejema pokrajinski odbor Zveze, Gradišče 7.

— Ormoško okrajno učiteljsko društvo je nabralo dne 6. novembra t. l. pri zborovanju za prezgodaj umrlo tovarišico gđc. Barico Klampfer k njenemu spomeniku 150 Din ter iz društvene blagajne dodalo še 50 Din, tako da je v ta namen odposlalo 200 Din. Uboga nima roditeljev! N. v m. p.!

Imenovanja in napredovanja.

— Iz ministrstva prosvete. Profesor beograjske univerze dr. Viktor Novak je imenovan za referenta za visokošolske zadeve.

Naša gospodarska organizacija.

—g Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta je darovala gđc. Anica Škerletova, učiteljica s Sinjega vrha, 30 Din. Živela! — Letošnji darovi znašajo 25.017,50 Din. — Društvo se ob sklepu poslovnega leta 1924. vsem darovalkam in darovalcem najprilicneje zahvaljuje in prosi nadaljnje blagonaklonjenosti ter želi dosežim društvenim podpornikom in njihovemu naraščanju srečno in plodonosno novo leto 1925!

REZERVNI SKLAD

prostovoljni organizacijski davek.

X. izkaz.

Blagajniško stanje po IX. izkazu	4487,50 Din
Seljan Marija	8.— »
Hočevar Terezija	8.— »
Stroj Mira	8.— »
Konjiško učit. društvo	250.— »
skupaj	4761,50 Din.

Prispevki za rezervni sklad so skoro popolnoma izostali. Naše članstvo pozablja na to prepotrebno ustanovo.

Tovariši in tovarišice! Spomnite se je z malim zneskom sedaj ob novem letu.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Vesele praznike in srečno novo leto vsem!

Upravnik.

—r Za obmejne šole. Mariborska moška CM podružnica je uvedla letos obsežno nabalno akcijo v svrhu podpore obmejnih šol z božičnico. Z nabrano vsoto in skladom bivšega odbora Slovenske šole v Mariboru je bilo razdeljeno obmejnim šolam 23.675 Din. Posamezne šole so dobile povprečno po 1500 dinarjev.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učitelstvu in šolam, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, štev. 6.

Ocene.

— Maurica Leblanc: »Tigrovi zobje«. Iz francosčine prevel F. J.—o. Knjižnica »Jutro«, zvezek 7. Ljubljana 1924. Založilo »Jutro«, št. 274. Cena broš. 30 Din, vez. 40 Din, poštnina 2 Din.

»Tigrovi zobje« spadajo med najzanimivjše detektivske romane. Skozin-skoz napet, duhovit in poln velikih, občudovanja vrednih dogodkov, ki se dogajajo radi podedovanja dvestomilijonske dedščine. Kdor vzame knjigo v roke, jo ne odloži preje, dokler je ni prečital. Roman je okrašen z lepo naslovno sliko. Naroča se pri upravi »Jutra« ali »Tiskovni zadrugi« v Ljubljani.

—k Schönherr. Zemlja. Življenska komedija v treh dejanjih. Posloven M. Skrbinek. Oder, zbirka gledaliških iger 8. zv. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 15 Din, poštnina 75 para več.

Schönherrjeva drama Zemlja je zajeta iz pristnega kmečkega življenja. Godi se visoko v gorah v obližu ledenikov na posestvu 72 let starega Kremena, ki noče izročiti svojega posestva 46 letnemu sinu Janezu, ki bi se rad oženil z očetovo dekle Rezo ter postal samostojen. Upanje se mu vzbudi, ko udari očeta konj, da začne hriati. Vedno ga je manj, vsak dan je slabši, tako da je na zadnje sam prepričan, da ga »hoče imeti zemlja«. Zato si da napraviti rakev, ki stoji odsej poleg njegove postelje v kateri preleži vso zimo. Janez se pripravlja medtem, vedno pričakujoč očetovo smrti, na ženitovanje. Pridno teče zibelko za otroka, ki se mu ima naroditi. Ko pa zapihajo prve pomladanske sape,

tedaj prešine življenska sila tudi starega Kremena, da se mu obrne na bolje, razbije rakev in prekrži sinove račune. Reza mora od hiše in se oženi z ledinim gruntarjem, Janez postane še nadalje očetov hlapec.

Pisatelj je hotel v Zemlji pokazati kmetiškega človeka v njegovi veliki ljubezni do zemlje in v hrepenenju po lastnem kosu zemlje. Ljubezen do lastne zemlje pride do najkrepkejšega izraza v starem Kremenu, hrepenenje po njej pa v Rezi in Katli. Janez po svoji naravi ni kmet, ker tega hrepenenja ne pozna. Njemu gre le zato, da postane samostojen in da si ustanovi lastno družino.

»Zemlja« je drama polna učinkovitih scen. Našim diletantskim odrom bo izredno dobro došla.

—k Janko Kersnik, Agitator. Roman. »Prosveti in zabavi« 8. zv. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 18 Din, vez. 23 Din, poštnina 1,25.

Nova izdaja Kersnikovega romana Agitator je izšla v jako primerni dobi. Pravkar vršče se volilno gibanje nam pomaga primerjati z našimi volilnimi borbami pred 40. leti, ko so se narodno zavedni Slovenci nahajali v najhujšem boju z nemškutarijo. »Agitator« podaja verno sliko takih volitev z vsemi mogočimi spletkami, intrigami in čudnimi zvezami, s katerimi si pomaga do zmage nemškutar Meden, medtem, ko narodni kandidat Hrast odstopi. Med politične boje je vpletena idealna ljubezen Korenova glavnega agitatorja narodne stranke, do Milice hčerke graščaka Boleta, ki jo pa hočejo politični nasprotniki istotako razdreti in onemogočiti.

—k Zadnji dnevi v Ogleju. Izviren roman iz petega stoletja. Spisal Carli-Lukovič, priredil Joža Lovrenčič. Izdala in založila Goriška Matica v Gorici in stane trdo vezana 28 Din, broš. 22 Din. V založbi ima za Jugoslavijo knjigo le Učiteljska knjižarna v Ljubljani.

Že lepo ilustrirana naslovna stran je zelo mična za otroke in nam kaže boje v Ogleju, ki jih opisuje roman. Knjiga pa ni zanimiva samo za otroke, temveč jo bodo kaj radi čitali tudi odrasli. Oglej, to starodavno zgodovinsko mesto, ki je igralo v preteklosti tako veliko vlogo, je danes upropaščeno in neznatno. Roman nam kaže tudi na minljivost narodov in na zgodovinske narodne boje, ki so se odigrali v teh krajih, spominja nas pa na turške pohode in boje, ki so opisani v nešteti knjigah Mohorjeve družbe, po katerih je pri nas mladina in ljudstvo tako rado segalo. Knjigo prav toplo priporočamo!

—k E. Bulwer: Poslednji dnevi Pompejev, roman, II. del. Splošna knjižnica št. 25. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjižarna. Strani 280. Cena broš. 26 Din, vez. 32 Din.

V »Splošni knjižnici« je te dni izšel kot 25. zvezek tudi drugi del tega prekrasnega romana, ki so ga težko pričakovali vsi ljubitelji lepe knjige. Bulwerjeva pripovedna umetnost je splošno znana in priznana. Njegova dela so prevedena v vse kulturne jezike. Tisočim in tisočim strmečih bralcev pričara veliki angleški pripovednik vedno iznova davno minule dobe s tako resničnostjo in s tako pretresljivostjo, da človek res doživlja one davne čase, ko se je pogrezal stari svet in je vstajalo krščanstvo. Z nepristranstvo resničnega umetnika slika Bulwer vrline in napake starega sveta: življenje razkošnih bogatašev, poganskih svečnikov, trgovcev in krasotic, pa tudi preprostega ljudstva. Vse njihovo govorjenje in početje stopi pred nas s tako jasnostjo, kakor da je skrivnostna sila vzbudila ono, kar je izginilo pred 19. vekovi in nam dovolila za nekaj trenutkov živeti v onem svetu. Krščanstvo vstaja in tiho ruši temelje vsega tedanjega reda. Nevidno se širi, raste in se razpreza, dasi se mu zoperstavljajo Rimljani in Grki z vsemi silami. Med ves ta boj je vpletena ljubavna zgodba dveh bitij, lepe Grkinje Jone in Atenca Glavka. Zavist in spletke starega pohotneža, egipčanskega svečenika Arbaca, je preganjajo pri vsakem koraku in pritirajo naposled nedolžnega Glavka pred levovo žrelo. Tedaj pa se zamaje zemlja, ognjenik Vezuv se odpira in začne sipati pogubo in gorje na mesto Pompeji. Veličastni, groze polni prizori so tako pretresljivi, da človeku zastaja dih, ko zre v duhu to strašno razdejano. Drugemu delu sta pridejani dve pismi pisatelja Plinija, ki je na lastne oči videl pogin Pompejev. Poleg tega je dodejan temu zvezku tudi tolač manj znanih imen itd. za celotno delo.

—k Utva: Kraguljčki, zbirka mladinskih pesmi, ilustrirala Ksenija. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjižarna. Strani 64. Cena originalno vezani knjigi 18 Din.

Utva nam prezentira za Miklavža in Božič eleganten šopek ljubkih gladko zvencev, deloma lirčnih, večinoma pripovednih, marsikje nedolžno-šegavih mladinskih pesmic, ki obravnavajo za nežno otroško dušo zgolj privlačne in lahko razumljive predmete. Ker so verzi gladki in beseda prožna in neprisiljena, se vtisnejo otroku prav lahko v spomin, tako, da so pesmice prav uporabne za prilčne deklamacije. »Kraguljčki« so že izšli pred leti v Trstu v prvi skromni izdaji, ki je že davno popolnoma pošla. Sedanja bolj razkošna izdaja, ki je prevzela iz prve izdaje le manjši del bolj priljubljenih pesmic, pa je bistveno pomnožena in spopolnjena z večinoma novimi pesmicami.

Tekstu je dodala Ksenija primerne ljubke ilustracije, ki služijo knjigi v okras in ponazorjenju opevane snovi. Kakor pesmice so tudi ilustracije po svoji tehniki in izvedbi prijetno doimljive za otroško dušo, tako, da se tekst in slike medsebojno spopolnjujejo. Tudi po svoji lični in okusni zunanji opreji in po originalni naslovni vinjeti je knjižica zelo vabljiva. Prepričani smo, da bo za našo najmlajšejšo kakor tudi bolj odraslo mladino, kateri je namenjena, kaj mično in primerno Miklavžovo in Božično darilo, kakor sploh za našo šolsko mladino dobrodošlo čtivo. Saj so nekatere tebe pesmic že iz prve izdaje prevzete v šolska berila in deloma tudi uglasbene. Gotovo bo tudi iz druge izdaje marsikatera pesmica v te namene dobrodošla.

—k Ljubljanski tip. Satirično psihološki obrabi. Spisal Josip Suhý. Samozaložba: Ljubljana, Gledališka ul. 3/14.

V prav prijetni obliki opisuje pisatelj staro Ljubljano, da ožive v človeku spomini na prošle

čase, onim pa, ki jim ni znano življenje starih ljubljancov, je dana najlepša prilika, da se seznanijo v prav prijetni obliki z njimi. Ljubljana nekdanj, njene piščanke, kofetarice, zapečnjake, filistre, kukavice, škric in frakarje neutolajljive vdove, vseh, prav vseh se dotakne. Vsako zase, tvorijo vsi sestavke, ki so prepreženi s prav zdravim humorjem skupno lepo harmonično celoto. Usodepolna radirka, v privatni predstobi so sestavki, ki se jih čita z užitkom. Tudi nadaljni: Ljubljana v diluvialni dobi, ljubljanski trg, pomniki na trgu, pred glavno pošto, izleti, raz okno predmestne hiše, po Tivoliju itd., itd. vsi sestavki odkrivajo življenje ljubljancov. Tudi vele-sejma, izvoščakov in postreščakov, peric, mlekaric in Kočevarjev se spomni v posebnih poglavjih. Ni izostala tudi nekdanja »špekamra« na rotovžu, Kdor hoče neprisiljene zabave naj kupi knjigo in jo čita. Vredna je denarja in po vsebini in lepi opreji tudi mesta v knjižnici.

Iz naše stanovske organizacije.

Vabila:

= VABILO k seji razširjenega odbora, t. j. vseh odbornikov in njih namestnikov učiteljskega društva za mariborski šolski okraj, ki se bo vršila v nedeljo, dne 11. januarja 1925 ob 1/211. uri v zborovalnici deške meščanske šole v Mariboru, Krekova ulica, po sledečem sporedu: 1. Določitev dneva in dnevnega reda za občni zbor meseca februarja, 2. Pregled računov, 3. Društvenina za 1. 1925. 4. Določitev članstva, 5. Slučajnosti. — Šijanec, predsednik.

Poročila:

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v ponedeljek, dne 24. novembra 1924 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopiju v Radomljah. Navzočih je bilo 49 članov in članic.

Otvoritev in poročila. Tovariš predsednik Tomo Petrovec je otvoril zborovanje ter pozdravil vse navzoče. Izrekel je iskrene čestitke tovarišu Šmajdeku, ki je prestavljen iz Krnine za šolskega upravitelja v Št. Vid nad Ljubljano in tovarišu Špenku, ki pride zopet nazaj v kamniški okraj. — Zaključil je svoj pozdravni nagovor z željo, da ostane učiteljsvo vedno značajno. Režimi se menja, značaji pa morajo ostati vedno isti!

Zapisnik zadnjega zborovanja se je prečital in odobril.

Tovarišica blagajničarka je razdelila nato članske izkaznice tistim, ki so poravnali članarino.

Učiteljska samopomoč. Tov. Šmajdek je poročal nato o Učiteljski samopomoči ter vabil navzoče k pristopu. Njegov besede so imele lep uspeh in na novo je pristopilo 30 članov v to koristno društvo.

Predlogi in nasveti. Tovariš Tiran je nasvetoval in predlagal sledeče:

1. Prosim vse one tovariše in tovarišice, ki imajo čas, veselje in dovolj požrtvovalnosti, da bi hoteli sodelovati pri organizaciji okrajnega šolskega odra, v zmislu resolucij pokrajinske skupščine v Krškem, da se oglašijo ustmeno ali pisмено pri meni v svrhu dogovora, kako bi organizirali in pričeli z delom.

2. Zgode se med učiteljsvom slučaji, ki so v enem ali drugem oziru delikatni ter se ne iznesejo pred najbolj kompetentni forum — pred učiteljsko skupščino. Iznašajo se pa zato včasih na način, ki je učiteljski stanovski časti in medsebojnemu tovarištvu vse prej kot v prid. Da se temu pride v okom, predlagam: Vsak prizadeti predloži ali pošli predsedniku v zaprti kuverti pregananten opis dejanskega stanja brez imen ter naj izrecno navede točko, glede katere želi razsodbe tovarištva. Njegovo ime ostane tajno. Tako vprašalno skrinjico imajo uvedeno tudi mnoga druga učiteljska društva in se je zelo dobro obnesla. Primerna je ta oblika tudi za vse ostale predloge, pri katerih želi ostati predlagatelj neimenovan.

Prisilni deleži pri nabavljalni zadrugi v Beogradu. Leta 1921. smo morali korporativno pristopiti k neki uradniški nabavljalni zadrugi v Beogradu, od katere pa nismo dobili ne zadrugne knjižice, ne potrdila o članstvu, ne pravil, sploh ničesar, samo 100 Din so nam odtrgali od plače. Večna se nas je že vdala v usodo, pa po nepotrebnem: Vladna naredba sicer predpisuje vstop v zadrugo, vztrajanje v zadrugi pa ni obvezno. Odstopa od nje nihče ne brani. Odstopivši član ima tudi pravico do vrnitve zadrugnega deleža. Društvo predlaga, da naj poverjenstvo UJU v Ljubljani nasvetuje najkrajšo pot, da dobi učiteljsvo te nasilno mo vzetu dinarje nazaj. Sto članov po 100 Din = 10.000 Din. Če jih damo v podporni sklad za naše učiteljske, nam bodo ti hvaležni, beogradski nabavljalni židje se nam pa smejejo!

Izplačevanje povišic. Napredovanje.

1. Glavna kontrola naj ukine naredbo, s katero stopi izplačevanje povišica v veljavno od dne rešitve ter naj nakaže poviške z dnem, ki jim pripada po letih.

2. Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj izposluje na merodajnem mestu, da učiteljstvo, oziroma državno uradništvo napreduje avtomatično, ne da bi zato moralo vlagati še posebej prošnje.

Sklep. Sklenilo se je, da se vrši občni zbor meseca februarja prihodnjega leta, le v izvanrednem slučaju se skliče prej še eno zborovanje.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SLOVENJEBISTRIŠKI OKRAJ je zborovalo dne 6. decembra t. l. na deški šoli v Slovenski Bistrici ob prav dobri udeležbi. Udeležba 45.

Pozdravni govor. Predsednikov namestnik, tovariš Rainer, pozdravi vse navzoče, zlasti pa novodošle tovarišice in tovariše ter jih pozivlja, naj se z ljubljano oklenejo organizacije, ki je ena najuglednejših v državi. Omenja vnebovpijočo krivico, da nam vlada krati za služek s tem, da nam noče izplačati razlike na plači od oktobra 1923 do maja 1924.

Zapisnik in dopisi. Nato se prečita zapisnik in došli dopisi.

Predavanje. Profesor trgovske šole, g. Gustav Šilih, predava o temi: »Nova šola«, o idejah, ki so jih propagirali že klasiki, k njih zmaga pa je pripomogla šele moderna psihologija.

Zaradi preglednosti in lažjega pojmovanja je podavatelj razdelil vso snov v tri dele, namreč: 1. gibanje v velikih potezah, in sicer na filozofski utemeljitvi, 2. faze tega gibanja in 3. gibanje v posameznih državah.

Z napeto pozornostjo so sledili poslušalci nad vse zanimivemu predavanju ter so zahvalili predavatelja z burnim ploskanjem.

Slučajnosti. Brzjavno se sporoči UJU poverjeništvu Ljubljana sledeča rešolucija:

UJU poverjeništvu Ljubljana se pozivlja, da potom centralnega Udruženja v Beogradu zastavi na merodajnem mestu ves vpliv, da se nam do 23. decembra t. l. izplačajo difference v plači od oktobra 1923 do maja 1924.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo meseca februarja na Pragerskem.

+ ORMOŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je po daljšem odmoru zborovalo dne 8. decembra t. l. v Ormožu. Od 50 članov je bilo navzočih 27.

Pozdrav. Društveni predsednik tovariš Josip Rajšp pozdravlja presrečno vse navzoče, posebno nanovo pristopivše člane, ki so: Vlado Porekar, šolski upravitelj na Humu, Lovro Farazin, učitelj na meščanski šoli v Ormožu, Alojzij Jenko, učitelj na osnovni šoli v Ormožu in Vlasta Rajšpova, učiteljica pri Svetinjah.

Dopisi. Omeniti je poslovilno pismo tovariša Avgusta Schönwettera, učitelja pri Bollenku, ki je bil z začetkom tekočega šolskega leta premeščen v Olimje. Žal nam je za marljivim in zavednim tovarišem, ki se je vestno udeleževal naših sestankov; želimo mu, da bi bil na novem mestu prav zadovoljen. — Za dne 10. maja t. l. v Mariboru umrlo tovarišico Marico Klampfer, ki je nekaj mesecev tudi v našem okraju službovala, se je nabralo 200 Din za nagrobni spomenik, katerega ji bodo postavili ožji tovariši in tovarišice na pobrškem pokopališču. — Poverjenik opominja šole k pristopu Slovenski šolski Matici.

Poročila. Tovariš Rosina je podal lastne doživljaje z letošnje pokrajinske skupščine v Krškem, tovarišica Angela Porekarjeva je poročala o lepotah in zanimivostih dubrovniškega skupščinarskega potovanja.

Društveni proračun. Blagajnik tovariš Pinterič je poročal o gnotnem stanju ter predlagal za leto 1925 sledeče predloge, ki so bili soglasno sprejeti:

1. Vsi člani ostanejo, kakor so bili prejšnje leto, udje Učiteljskega doma v Mariboru, Jugoslovenske Matice, Slovenske šolske Matice in Ciril-Methodove družbe.

2. Z ozirom na zvišane potrebe UJU poverjeništvu Ljubljana in z ozirom na društveni sklep pod št. 1 se določi za leto 1925, sledeča mesečna članarina za: a) redne člane 17 Din, b) z učitelji poročene učiteljice 8.75 Din, c) učiteljice ročnih del in vrtarice 8 Din, d) upokojence 6.25 Din.

3. Mesečne obroke pobere vsak mesec šolski upravitelj pri izplačevanju plač ter jih skupno nakaže po poštni po-

ložnici Okrajni posojilnici v Ormožu, kjer ima naše društvo tekoči račun; obenem pa obvesti šolski upravitelj društvenega blagajnika o plačani članarini, šolski upravitelj javi društvu blagajniku takoj vsako spremembo učiteljskega osobja.

4. Kdor je 1. januarja 1925, l. vpisan kot član Učiteljskega društva za ormoški okraj, in se tekom leta preseli v drug okraj, plača članarino do konca leta pri starem društvu.

5. Zamudniki, ki dolgujejo več kakor trimesečne obroke, se črtajo iz društva, potem, ko se jih še prej enkrat pisмено opomini; obenem se jim ustavijo stanovski listi, zbog pa izterja.

Prihodnje zborovanje in občni zbor se vrši v soboto, dne 14. februarja 1925 v Ormožu.

+ SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 4. decembra 1924 v Orlovici. Od 31 članov je bilo navzočih 23 članov, ostali so se opravičili.

Kot običajno je tudi tokrat pozdravil tovariš predsednik vse navzoče, predvsem pa na novo došle tovariše Rožanca, Jančigaja in Dominkota. Prečital in odobril se je nato zapisnik zadnjega zborovanja.

Dopisi. Ker društvo na svojem zadnjem zborovanju radi male udeležbe in to radi deževnega vremena in skrajno slabe ceste ni bilo sklepno o rešenju došlih dopisov, je tovariš predsednik ponovno prečital vse preje in na novo došle dopise, nakar je društvo sklenilo:

1. Društvo pristopi kot član »Zdraviliškega doma« v Rogasški Slatini. Od prisotnih tovarišic in tovarišev so pristopili kot člani 3 tovariši in 2 tovarišici.

2. Enako pristopi društvo kot član »Učiteljskega doma« v Mariboru.

3. Glede učiteljske »Samopomoči« je poročal tovariš predsednik o važnosti in potrebi društva, a končno tovarišem in tovarišicam priporočal njih vstop v društvo.

4. Ostale dopise je članstvo vzelo na znanje.

Predavanja. Tovariš Julče Sevnik nam je prav izčrpno predaval o Rabindranath-Tagore šoli. V duhu smo šli s predavateljem v Indijo in skrbno sledili njegovim besedam, ki so nam nudile razvitek, njega zapreke in dosežek šolstva po Rabindranathovi teoriji v Srednji Indiji. Za svoje izčrpno poročilo je žel našo pohvalo z željo, da se nam v kratkem zopet oglasi.

Tovariš predsednik Zdolšek pa nam je tokrat predaval o »Organizaciji«, nje pomenu s posebnim poudarkom o stanovski organizaciji. Na široko nam je predaval, kaj je in kaj nudi organizacija članstvu, zlasti pa učiteljstvu, kateri zavida danes marsikatera druga. Svojemu napredku pa se ima zahvaliti v tem, da je strogo stanovska in svojim vztrajnim bojevnikom. Za svoje točno in skrbno pripravljeno predavanje je dobil s strani članstva pohvalo.

Predlogi:

1. Poverjeništvu UJU naj stori potrebne korake, da se predlog glede petja državne himne »Bože pravde« razveljavi vsaj za toliko časa, dokler ni uveljavljena kaka druga državna himna, ki se bo pela v cerkvi ob državnih praznikih.

2. UJU naj opozori prosvetni oddelek, da naj ne nastavlja na enorazrednice neizkušeni abiturientov, ker se nje same v vsakem oziru zatre; šola sama pa od neizkušenega šolnika gotovo nima velike koristi.

3. Glede nakupa šolskih knjig s strani učencev, oziroma morebitnega primoranja do nakupa istih ne more učiteljstvo prevzeti nikake odgovornosti.

Članarina za nastopno leto 1925 se je določila v znesku 144 Din, mesečno po 12 Din, katero naj šolski voditelji pri izplačilu mesečnih prejemkov posameznikom odtegnejo in nabrano članarino izroče blagajniku društva.

Končno je društvo obravnavalo o internih zadevah društva.

Po zborovanju se je vršil prijateljski sestanek pri tovarišici ge. Cizej-Brišnikovi, kjer je bil naboran pri licitaciji »Krampusa« znesek 207 Din za »Učiteljski dom« v Mariboru, kateri znesek se je tudi vpsal na pristojno mesto. Krampusa je darovala tovarišica ga. Cizej-Brišnikova.

Pristopite k „Jugoslovanski Matici“!**Obrambni vestnik.****KAKO SE ŠIRI ŠOLI IN UČITELJSTVU NASPROTNO ČASOPISJE.**

Drastičen slučaj, kako širijo nasprotniki šole in učiteljstva časopisje, ki bo bruhalo ogenj in žveplo na šolo in učiteljstvo je sledeči oklic:

Na delo za naše časopisje!

Novo leto se bliža. Treba bo zopet obnoviti naročnino na časopise, treba bo pa tudi nabirati nove naročnike. Somišljeniki! Časopisi so velesila, ki imajo velikanski vpliv na ljudstvo. Kakor piše časopis, tako mislijo čitatelji. Slab, brezverski, nepošten časopis pokvari ljudsko dušo, dober, katoliški časopis pa mišljenje ljudstva ublaži in napravi plemenito. Zato pa Vas kličemo vse, ki ste naši pristaši in somišljeniki, na neumorno agitacijo za naše časopise. Kdor je na naše liste že naročen, naj naročnino takoj obnovi, kdor pa še nima naših listov, naj si jih na novo naroči.

Vrli katoliški možje in krščanske žene, navdušeni mladeniči in zgovorna dekleta! Napravite si po župnijah ali pa tudi po vaseh agitacijske odbore za katoliško časopisje! Armada naših somišljenikov je ogromna in če ta armada cela poseže v agitacijo, je zagotovljen sijajen uspeh.

Kako naj agitiramo za časopise?

Agitaciji za naše liste je posebno določen čas od 15. do 31. decembra. V tem času mora biti cela Štajerska prepredena z gibčnimi agitatoricami in agitatorji, ki bodo šli od hiše do hiše, od osebe do osebe.

Da bo agitacija uspešna, prosimo svoje prijatelje in zaupnike:

1. Skličite najagilnejše naše pristaše iz vsake vasi ali občine k posvetovanju, kjer se dogovorite, kako boste agitirali. Osnujte si agitacijski odbor.

2. Agitacijo morate razviti od hiše do hiše, od osebe do osebe. Pri vsaki priliki povzdignite svoj glas za razširjenje naših listov.

3. K agitaciji pritegnite pred vsem agilne moze in žene, posebno pa našo vrlo mladino.

4. Na agitacijo naj gredo vedno po dve in dve znani in spoštovani osebi, ki znata dobro govoriti.

5. Čas za agitacijo si določite sami po Vaših krajevnih razmerah. Razvijte pa agitacijo še pred novim letom, da novi naročniki dobijo liste v januarju. Sploh zapomnite si tole: Kdor si list že takoj sedaj na novo naroči in ga plača za celo prihodnje leto ali vsaj za pol leta naprej, dobi list že takoj zdaj, a vsa naročnina se mu vpiše na dobro za čas do konca decembra 1925. Vsak novi naročnik torej, ki si list plača zdaj takoj za celo leto ali za pol leta, dobi pravzaprav časopis v mesecu decembru zastoni.

6. Nabiralni pol agitatorjem ne bomo pošiljali. Agitatorji naj vzamejo čisto navadno polo papirja in naj na njo natančno napišejo stare in nove naročnike, ki jim plačajo list, in sicer naj zapišejo natančno ime, stan, kraj, pošto in znesek ter naj pri vsakem pristavijo, ali je star ali nov naročnik. Vsak, ki takrat, ko plača naročnino, lista več ne dobiva, je nov naročnik.

7. Seznam naročnikov in nabrani denar naj nam agitatorji pošljejo obenem vsaj vsak teden, da dopošiljanje listov ne bo zaostalo.

8. Vse stroške, ki jih imate z dopošiljanjem, si takoj zaračunite in odtegnite od nabrane svote.

9. Naročniki »Slovenskega Gospodarja« in »Siraže« naj se nam pošljejo ločeno za vsak list posebej, ker drugače lahko nastanejo velike zmešnjave.

10. Mnogi bi si list radi naročili, pa ne vedo, kako naj to storijo. Zato je dobro, ako daste na naše stroške ob nedeljah pred cerkvijo oznaniti, da se bode sprejemala naročnina v kakem prostoru blizu cerkve, n. pr. v bralni sobi, ali da se bodo tam izpolnjevale položnice, katere naj prinesejo seboj. Na dotičnem prostoru naj potem čaka kdo, da tistim, ki se oglašijo, pomaga.

Posebno zdaj ob novem letu naj se razlega povsod le ta apostolski klic: »Proč z brezverskim časopisjem iz slovenskih hiš!« V vsako hišo pa vsaj en katoliški list!

Glavni agitacijski odbor za katoliško časopisje, Maribor, Cirilova tiskarna.

Na pokrajinski skupščini Pov. UJU v Krškem so bili pa sprejeti sledeči predlogi v obrambo šolstva in našega stanu:

Organizacija z ozirom na javen tisk.

1. Najvažnejši in najodločilnejši faktor javnega mnenja je časopisje.

2. Našemu stanu in šoli nasprotno časopisje dosledno ustvarja šoli in našemu stanu neprijazno javno mnenje v narodu.

3. Edina protitež temu neprijaznemu javnemu mnenju za šolo in naš stan ter edino sredstvo za borbo proti širjenju takega javnega mnenja je napredno časopisje.

4. Učiteljstvo se je dosedaj premalo posluževalo izvenstanovskega naprednega javnega časopisja, da bi ustvarilo našemu stanu in šoli prijazno javno mnenje v narodu, in je dosedaj premalo podpiralo to časopisje s poročili občejavnega, kulturnega, prosvetnega, gospodarskega in socialnega značaja, da bi se potem to časopisje tudi lahko razširilo in ukoreninilo med narodom.

5. V to svrhu je potreba organiziranja sodelovanja učiteljstva pri izvenstanovskem javnem časopisju.

6. Vsaka socialna skupina, ki se hoče uveljaviti v javnosti, ne sme idej in zahtev širiti le v lastnih vrstah, temveč mora gledati, da prodre z njimi tudi v javnosti.

7. Nikdar ne smemo pričakovati, ko smo svoje zahteve obrazložili v stanovskem tisku, da se bo javnost potem sama potegovala za te naše zahteve, ali da bi jih začelo časopisje samo širiti.

8. Kdor hoče, da bo zavladovalo za učiteljstvo in šolstvo prijazno javno mnenje v narodu, ta se mora poslužiti izvenstanovskega javnega časopisja in se mora pridružiti organizaciji učiteljstva za dopisovanje v javne liste ter mora s pomočjo dobrih dopisov skušati širiti napreden tisk v narodu. V prvi vrsti pa bi bilo za to treba še enotne in prave vzgoje in organizacije za časni-karsko delo učiteljstva.

9. Pričeti bo treba buditi vse zaspance in bojazljivce med učiteljstvom, ki nikdar ne vzljamejo v roke peresa, da bi poročali listom o dogodkih in kulturno-gospodarskih ter političnih potrebah ljudstva iz svojega okraja in bi jih bilo treba za to delo organizirati; na drugi strani bi bilo treba ustvariti stalen kader, (nekak dopisni urad učiteljstva), ki bi vse napredno časopisje stalno in dosledno informiral o vseh naših prosvetnih, šolskih, stanovskih zahtevah, in ustvarjal nam prijazno javno mnenje, potom javnega časopisja; na tretji strani bi bilo potreba organizirati tudi obrambno delo na napade v časopisju, s tem, da bi si porazdelili časopise, katere bi zavračali in časopise, v katere bi dopisovali. Dopisnik bi moral biti v stiku za enotno postopanje in taktiko.

Pedagoške in šolske drobtine.

× **Društvo za psihološko-pedagoške eksperimente u Sarajevu.** Pravila: 1. Naziv: Društvo za psihološko-pedagoške eksperimente, Centrala je u Sarajevu.

2. Cilj: Budenje interesa za eksperimente upoznavanja društvenih sposobnosti i za iznalaženje načina uspešnijeg kultivisanja podmlatka i naroda našeg.

3. Član društva može postati svaki prosvetni radnik i svako lice kome je dio pozitivni napredak našeg naroda, a izjavi se voljnim za saradnju u cilju ovih pravila.

4. Uprava, a) Upravu društva sačinjava starešina, njegov zamenik, poslovoda, blagajnik i 3 nadzornika, koje članovi društva izaberu većinom glasova; Uprava društvena sačinjava ujedno i uređivački odbor »Glasnika« i »Zbirke«. Članovi svakoga sreza biraju sreski Odbor, koji sačinjavaju starešina, poslovoda, blagajnik, 2 odbornika i 2 nadzornika. Starešine sreskih Odbora obrazuju Oblasni Odbor, kome je sedište u oblasnom gradu, Oblasni Odbor konstituise se izborom oblasnog starešine, poslovode, blagajnika i 2 nadzornika, a ostale su starešine sreskih odbora odbornici Oblasnog Odbora. Starešine Oblasnog Odbora obrazuju Centralni Odbor u Sarajevu. Do prvog kongresa ulogu Centralnog Odbora vršice uprava društva u Sarajevu. Odlučuje se većinom glasova javno.

5. Sreski Oblasni i Centralni Odbor formiraju se dikcijom svesti o visokom cilju društva, dakle dobrovoljnim pristupom u članstvo u duhu ovih pravila. Poput toga drže se konferencije do konstitucije Odbora, potom se pristupa radu u duhu ovih pravila, o čemu se obaveštava Centralna Uprava društva u Sarajevu.

6. Sednice Odbora i skupštine članova drže se po pozivu starešine ili ¼ članova, kad to iziskuju potrebe rada i